პროლეტარებო, ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლიტერატურული საქართველო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამშაბათი, 24 ნოემბერი, 1942 წ. | საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის ყოველკვირეული ორგანო | № 42 (252). ფასი 30 კაპ.

ბელადის ისტორიულ მოხსენებას ახალი შემოქმედებითი მიღწევებით ვუპასუხოთ

მთელი ჩვენი ქვეყანა, მთელი საბჭოთა ხალხი დიდი ბელადის ამხანაგ **სტალინის** 1942 წლის 6 ნოემბრის მოხსენებისა და 7 ნოემბრის ბრძანების შთამგონებელი ზეგავლენის ქვეშ იმყოფება. ამ ორმა ისტორიულმა გამოსვლამ ახალი ბიძგი მისცა საბჭოთა ადამიანების—საბრძოლო სულისკვეთებას, მის შრომითსა და საომარ ენტუზიაზმს.

საბჭოთა ხალხს მხნეობას მატებს ის, რომ ჩვენმა გულადმა და გაუტეხელმა არმიამ ბელადის მაღალი შეფასება დაიმსახურა. საბჭოთა ხალხი ამაყობს იმით, რომ წითელი არმიის სიმტკიცემ, ვაჟკაცობამ და სამხედრო უნარმა ჩაშალეს ჰიტლერელ მტაცველების სტრატეგიული გეგმები და გააცამტვერეს მათი ცდა მოსკოვის აღმოსავლეთიდან შემოვლით ზურგიდან ჩაეცათ მახვილი ჩვენი სამშობლოს დედაქალაქისათვის. საბჭოთა ხალხი ამაყობს იმით, რომ მოუდრეკელმა წითელმა არმიამ შეაჩერა მტრის დაჯავშნული ურდოები სტალინგრადთან და ამ დღეებში მან სასტიკი დამარცხება კიდევ აგება მტერს კავკასიონის ქედის მისასვლელებთან ქ. კავკაზის (ქ. ორჯონიკიძის) რაიონში, სტალინგრადის ჩრდილოდასავლეთით და სამხრეთ დასავლეთით. წითელი არმიის მედგარი დარტყმებისაგან დასუსტებული და მისი მოუდრეკელი წინააღმდეგობისაგან გამწარებული მტერი ხელს არ იღებს თავის ბოროტ, სისხლიან განზრახვებზე, ძაბავს თავის უკანასკნელ ძალებს და აუარებელი მსხვერპლის ფასად კვლავ სცდილობს წინ წამოწიოს. ბრძოლა უფრო და უფრო დაძაბული ხდება. იმაზე, თუ როგორ დამთავრდება იგი, არის დამოკიდებული ჩვენი სამშობლოს, საბჭოთა ხალხის თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის ბედ-იღბალი.

თავდაცვის სახალხო კომისრის ამხანაგ **სტალინის** 6 ნოემბრის მოხსენება და 7 ნოემბრის ბრძანება აასკეცებს ჩვენს მებრძოლებში იმის შეგნებას, რომ თვითეული მეომრის სულიერ სიმტკიცესა, სამხედრო ცოდნასა და საბრძოლო უნარზეა დამოკიდებული ჰიტლერული უწმინდურობისაგან საბჭოთა მიწა-წყლის განთავისუფლების ამოცანის შესრულება. განუხრელად და რაც უფრო დრო გადის, მით უფრო უნარიანად ასრულებენ ჩვენი მებრძოლები თავდაცვის სახალხო კომისრის მოთხოვნას მტკიცედ და შეუპოვრად დაიცვან ჩვენი ფრონტის ხაზი, აღარ მისცენ მტერს წინ წამოწევის საშუალება, გამოაცალონ მას ჭანცი, ყლეტონ მისი ცოცხალი ძალა, მოსპონ მისი ტექნიკა.

ბელადის ბრძანებას ჩვენმა წითელმა არმიამ ახალი უკვდავი საგმირო საქმეებით უპასუხა: ფრონტის მთელ რიგ უბანზე შეტევაზე გადავიდა, წაიწია წინ, გაუნადგურა მტერს აუარებელი ცოცხალი ძალა და სამხედრო საჭურველი. „ჩვენი სულისკვეთება მხნეა და ნებისყოფა ჩვენი მტკიცეა ისე, როგორც არასდროს, ჩვენი მკლავი არ მოქანცულა მტრის საფლეტად“,—სწერენ ამხანაგ **სტალინს** სტალინგრადის ფრონტის დევ-გმირები, და ამ სიტყვებით მთელი ჩვენი არმიის გაუტეხელ საბრძოლო განწყობილებას გამოხატავენ.

ასევე უდიდესი შთაგონების დაუშრეტელი წყაროა ბელადის საოქტომბრო მოხსენება ზურგისათვის. ზურგის მუშაკებს ამხნევებს და ახალი ენერგიით ავსებს ბელადის მიერ მათი მუშაობის მაღალი შეფასება. ულრმეს მორალურ კმაყოფილებას გრძნობს საბჭოთა პატრიოტი, როცა იგი ბელადისაგან ისმენს ჭეშმარიტად გამამხნევებელ სიტყვებს: „ადამიანები უფრო მუყაითნი, ნაკლებ მოშვებულნი, უფრო დისციპლინიანნი გახდნენ, ისწავლეს ომიანობის შესაფერისად მუშაობა, იწყეს შეგნება თავიანთი მოვალეობისა სამშობლოს წინაშე და ფრონტზე მის დამცველთა წინაშე—წითელი არმიის წინაშე. დოყლაპიებისა და დაუდევრების რაოდენობა, რომლებიც მოკლებულნი არიან სამოქალაქო მოვალეობის გრძნობას, ზურგში სულ უფრო და უფრო ნაკლები ხდება. ორგანიზებული და დისციპლინიანი ადამიანების რაოდენობა, რომლებიც სამოქალაქო მოვალეობის გრძნობით არიან გამსჭვალულნი, სულ უფრო და უფრო მეტი ხდება“. ჩვენი ზურგის—ჩვენი მრეწველობის, კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ამ მაღალმა შეფასებამ გამოიწვია მუშების, კოლმეურნეების, საბჭოთა ინტელიგენციის, ყველა იმ საბჭოთა ადამიანის აქტივობის შემდგომი აღმავლობა, რომელიც ზურგში ფრონტისა და წითელი არმიისთვის მუშაობს. გავაორკეცებთ, გავაასკეცებთ, გავაათკეცებთ ჩვენს საქმიანობას, რომ უფრო მეტი სამხედრო საჭურველით, მეტი სამხედრო მასალით და სურსათ-სანოვაგით მოვამარაგოთ ჩვენი სამშობლოს მედგარი დამცველი—ჩვენი მშობლიური არმიაო,—აი ეს დაპირება გამოსჭვივის საბჭოთა პატრიოტების მიერ ბელადის მოხსენების გარშემო წარმოთქმულ სიტყვებში. და ეს დაპირება უმალვე საქმით ხორციელდება. იზრდება შრომითი ენტუზიაზმი, იზრდება შრომის ნაყოფიერება სახალხო მეურნეობის ყველა რგოლში.

საბჭოთა მწერლის უწმინდესი მოვალეობაა—იდგეს საბჭოთა ხალხის ამ აღმავალი აქტივობის საერთო ფერხულში. ფრონტისა და ზურგის გმირების მსგავსად საბჭოთა მწერალი მოწოდებულია აამაღლოს თავისი შემოქმედებითი აქტივობა, გაადიდოს ნაყოფიერება, გახდეს უფრო მუყაითი, უფრო დისციპლინიანი, ისწავლოს ომიანობის შესაფერისად მუშაობა, ებრძოლოს დოყლაპიობასა და დაუდევრობას, განამტკიცოს სამოქალაქო მოვალეობის გრძნობა საბჭოთა ადამიანში, უპირველეს ყოვლისა-კი თავის წრეში. მწერლის მუყაითობა, დისციპლინიანობა, ომიანობის შესაფერისად მწერლის მუშაობა,—ეს იმას ნიშნავს, რომ მწერალი თავისი საქმიანობით გაუთანაბრდეს ჩვენი საუკეთესო საწარმოების და კოლმეურნეობების სტახანოველებს. უდიდესი პასუხისმგებლობით მოეკიდოს თავის მოვალეობას, არა მარტო გაადიდოს ნაყოფიერება, არამედ გაუმჯობესოს და ამაღლოს თავისი პროდუქციის ხარისხი, ომი არ იომენს წუნს არც ერთ სფეროში, მით უფრო შეუწყნარებელია და გასაკიცხი იგი მწერლობაში, რომელსაც დაკისრებული აქვს ყველაზე რთული ამოცანა—ადამიანის სულის ინჟინერობა, ადამიანის მორალურ თვისებათა ორგანიზაცია და წარმართვა ხალხისა და სამშობლოს თავისუფლებისა და კეთილდღეობისათვის საბრძოლველად. მოშვებულება, გულგრილობა, უპასუხისმგებლობა აჩლუნგებს მწერლის კალამს. უკარგავს ნაწარმოებს, სიმახვილეს, სიმწვავეს, ზეგავლენის ძალას. უინტერესოდ, უხალისოდ, უენტუზიაზმოდ, უსიყვარულოდ და უპასუხისმგებლოდ დაწერილი ნაწარმოები ნამდვილი წუნია, ხოლო წუნს ვნების მეტი არაფერი მოაქვს მწერლობაშიც, რადგან იგი ჰკლავს ინტერესს მხატვრული ნაწარმოებისადმი. გავაჩაღოთ ბრძოლა მხატვრული პროდუქციის მაღალი ხარისხისათვის, ავამაღლოთ ყოველი ჩვენგანის პასუხისმგებლობა, დაუნდობლად ვებრძოლოთ წუნსა და წუნის მკეთებლებს, მივსცეთ ყოველ ჩვენს ნაწარმოებს ისეთი ღირსება და ხარისხი, რომელიც უფრო მაღალ საფეხურზე აიყვანს ჩვენი ხალხის საბრძოლო სულისკვეთებას, შემატებს მას ენერგიასა და ძალას მოსისხლე მტრის მოსასპობად და გასანადგურებლად.

ასეთია საბჭოთა მწერლების ამოცანა, რომელიც თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარის ამხანაგ **სტალინის** საოქტომბრო მოხსენებიდან და ბრძანებიდან გამომდინარეობს, და ბრძოლა ამ ამოცანის გადაწყვეტისათვის წარმოადგენს დღეს მთელი საბჭოთა მწერლობის სახელისა და ღირსების საქმეს.

ბ ე ლ ა დ ი ს კ ე რ ა

სიმონ ჩიქოვანი

ჯერ კიდევ წასულ საუკუნეში საქართველოს ტყბილხმოვანი მომღერალი აკაკი წერეთელი სწერდა:

„გორო, ქართლის მეთაურო, შუაგულო ქართლისაო“.

შემდეგ გორი უფრო ამაღლდა და უფრო ძვირფასი გახდა ქართველი ხალხისათვის, იგი მეტად საყვარელი ადგილი შეიქნა მთელი საბჭოთა კავშირისათვის. საქართველოს ისტორიაში არა ერთი და ორი გმირული ფურცელი ჩაუწერია ამ ქონგურებიან ქალაქს და ბევრჯერ გაუნადგურებია კარზე მომდგარი, მტერი.

იგი წარსულში ყოფილა სახელოვანი და შეუდრეკელი, მაგრამ მისი სახელი მარტო უფრო ამაღლებულა ამხანაგ სტალინის ცხოვრებასთან დაკავშირებით. ამ ქალაქში დაიწყო ბელადის აკვანი და აქვე სდგას მისი ცხოვრების პირველი წლების მოწმე — პატარა სახლი. აქ არის პატარა კარ-მიდამო, აგრე საყვარელი და მიმზიდველი ადგილი საბჭოთა კავშირის ხალხებისათვის. საბჭოთა ქვეყნის ყოველი კუთხიდან მოდიან გორში, რათა უშუალოდ ნახონ ბელადის პირველი კერა, ნახონ ერთი ნაწილი დიდი შემოქმედებითი ცხოვრებისა, რომელიც ამხანაგმა სტალინმა ისტორიაში ჩასწერა. მშრომელთა საკეთილდღეოდ. ყოველი კუთხიდან მოაქვთ სიყვარული და ერთგულების გრძნობა და მოწიწებით ეხებიან დიდი ადამიანის ცხოვრების ფურცელს. ეს სახლიც სცხოვრობდა და სცხოვრობს, როგორც მოგონება წარსულისა და როგორც ბედნიერი მომავლისაკენ მიმართული მოწოდება. ამ სახლთან გაიმართა შესანიშნავი მუზეუმი. სადაც აღნუსხულია სტალინის მიერ ბრძოლით და შემოქმედებით განვლილი ცხოვრების დამახასიათებელი ეპიზოდები.

ქალაქისა ქალაქისა ხატოვანია და მეტად მიმზიდველი. ქალაქს დასაკერის მრავალ ბრძოლაში გამოვლილი ქონგურებიანი ციხე. მწვანეთ მორთული მთები შემორტყმიან ირგვლივ. მტკვარი და ლიახვი ეხმაურებიან გორის ისტორიულ წარსულსა და დღევანდელობას.

ამგვარ გარემოცვაში ბელადის კერა სცხოვრობს როგორც პირველი სიმღერა დიდი ხალხური ეპოსისა. ეხლა გორში შემოდგომა და ქართლის ბაღებთან აფერადებულია მახლობელი სოფლები. შემოდგომობით გორი მშვენიერია. წითელი, ყვითელი, ნარინჯისა და თეთრინჯის ფერები ეხამებიან ერთმანეთს და ბუნებაც მღერის მრავალფეროვანი სიმღერით.

ბუნების ამგვარი სილამაზე სამამულო ომის დღეებში სრულიად არ არბილებს გორელების მრისხანებას მტრის მიმართ. მტრისადმი შურისძიების გრძნობა გაასკეცებულია და გორელებს ესმით . კავკასიონის ქედთან მოახლოვებული ბრძოლის ყიჟინი. ამ პატარა ქალაქმა მრავალი მეომარი გამოზარდა და ბრძოლის ველზე „გაგზავნა საბჭოთა სამშობლოს დასაცავად. გორელმა ვაჟკაცებმა თავი ისახელეს სამამულო ომში და ეხლაც მოძმე ხალხთა შვილებთან ერთად იბრძვიან მტრის მოსასპობად. გორში აღიზარდა ფაშისტთა დამლახვრავი კავალერისტი, პოლკოვნიკი ინაური, ორდენოსანი ხუბულური, კოკაური და საბჭოთა კავშირის გმირი გენერალ-მაიორი ნანეიშვილი, მათ საბრძოლო შთაგონებას აძლიერებდა ბელადის თბილი კერა, რომლის მახლობლადაც ისინი აღიზარდნენ და დავაჟკაცდნენ. ხსენებულმა ვაჟკაცებმა გაამართლეს გორელების იმედი, თავდადება და გულადობა დაამტკიცეს მტერთან ბრძოლაში.

ამავე კერის მახლობლად გაიზრდნენ და ჩრდილოეთ-კავკასიაში ბრძოლის ველზე გავიდნენ ქართველი ხალხის უკვე სახელოვანი შვილები, გამოჩენილი მებრძოლები: მაიორი კაციტაძე, კომისარი ჩირაძე, კომისარი სოხაძე, მაიორი გეთია, კაპიტანი იაშვილი, ლეიტენანტი რუსაძე, წითელარმიელები პიმონისაშვილი, ჯიჯეიშვილი, ფაცაცია და სხვები. გოიი მიიღეს საბრძოლო შთაგონება ჩრდილოეთ-კავკასიაში. გმირულად დაღუპულმა მებრძოლებმა კაპიტანმა ბუხაიძემ, პოლიტხელებმა კანკავამ და შუბითიძემ. მათ შეჰფიცეს ბელადის კერას, რომ თავდადებით იბრძოლებენ სისხლისმსმელი ბარბაროსების წინააღმდეგ და გმირული ბრძოლით დაადასტურეს ბელადის კერასთან დადებული ფიცი. სამამულო ომის დღეებში ამხანაგ სტალინის პირველი კერა უშუალოდ მონაწილეობას იღებს ხალხის საბრძოლო შომზადებაში. იგი სახარულია მებრძოლებისა და მამულისადმი სიყვარულის გრძნობის კიდევ უფრო გამღვიძებელი,

ვოლგის, დნეპრის, დონის, შავი ზღვისა და კასპის ზღვის ნაპირებიდან, ურალის მთებიდან და დონბასის მაღაროებიდან, გმირული ქალაქებიდან — ლენინგრადიდან, სევასტოპოლიდან, სტალინგრადიდან და მოსკოვიდან, — საბჭოთა კავშირის ყოველი კუთხიდან მოსულან მებრძოლები გორში, პატარა სახლთან, რათა ფიცი მიეცათ ამ კერისათვის და შისგან მიეღოთ ახალი საბრძოლო დავალება.

სამამულო ომის ხანაში სრულიად სხვაგვარად ჟღერს შთაბეჭდილებათა აღმნუსხავი წიგნი. ეს წიგნი ცხოვრობს ეხლა ხალხის მებრძოლი ზრახვებით და მისი ფურცლები ქარიშხლოთ არის სავსე. მებრძოლთა ჩანაწერებით ეძახის იგი ყოველ ჩვენგანს და ერთხმივი საბრძოლო ყიჟინით მოუხმობს ქვეყანას. ეს წიგნი მარტო შთაბეჭდილებათა სალარო როდია, იგი ფიცია საბჭოთა მებრძოლებისა, რომ მტერი აუცილებლად განადგურდება და გამარჯვება ჩვენი იქნება.

როდესაც მებრძოლები, უანლოვდებიან კარმიდამოს, ხედავენ უბრალო და სადა ნივთებს, რომელთა შორის ამხანაგმა სტალინმა გაატარა ბავშვობა და სიყრმე, ისინი უფრო მეტ სიახლოვეს გრძნობენ ბელადის მიმართ. ამ პატარა სარკმლიდან ისინი უფრო მკაფიოდ ხედავენ ოქტომბრის მონაბოვართა სიდიადეს და ლენინ-სტალინის პარტიის მზრუნველობას ხალხის ბედნიერებისათვის. მეომრების გულში ათკეცდება სიძულვილი მტრისადმი და ისინი შურისძიების გრძნობით აღვსილნი ბრუნდებიან ბრძოლის ველზე. ხედავენ მებრძოლები, პატარა სახლთან ერთად, ამხანაგ სტალინის შემდგომი ცხოვრების სურათებს, თუ როგორ იბრძოდა იგი ხალხის კეთილდღეობისათვის: ბათუმში, თბილისში, ბაქოში, მოსკოვში, ცარიცინში და პეტროგრადში, როგორ აშენებდა დიდ ლენინთან ერთად საბჭოთა სახელმწიფოს, როგორ უნერგავდა მებრძოლებს სამშობლოსადმი სიყვარულის გრძნობას. ერთხელ კიდევ ხედავენ მებრძოლები ამხანაგ სტალინის შემოქმედებითი ცხოვრების ნაყოფს, ხალხის ბედნიერებისათვის ზრუნვას, და ამ დიდი ცხოვრებით აღფრთოვანებულნი ვაჟაკაცებული ენერგიით მიდიან მტრის მოსასპობად, ბედნიერი ცხოვრების შესანარჩუნებლად.

„მე შვილი ვარ მშრომელი ხალხის—გაბრიელ გრომოვი— უკვე ვიყავი ბრძოლაში და მრავალი ფაშისტი მოვსპე. მაგრამ ჩემი მოვალეობა მოხდილი არ არის, ამხანაგ სტალინის სახლის ნახვამ გამიორკეცა მტრის მოსპობის წყურვილი. სანამ ცოცხალი ვარ, უნდა ვეძლიტო და ვეღლიტო ვერაგი მტერი“.

ეს სიტყვები ჩაწერილია შთაბეჭდილებათა წიგნში მებრძოლის მიერ, რომელიც უკვე მეორედ გასულია ბრძოლაში და მარჯვენის ძალით ადასტურებს თავის ჩანაწერს.

ასეთივე უშუალო პირდაპირობით მეტყველებს წითელარმიელების სტაროდუბის, სამოკავის და ტაბატაძის ჩანაწერი, იგი მოის მის, როგორც თავდადებულთა ფიცი და მოწოდება: „ფიცს ვაძლევთ, ამხანაგო სტალინ, რომ ჩვენ მომავალშიაც ასი დაუნდობლად ვანადგურეთ მტერი. როგორც დღემდე ვანადგურებდით“. ამგვარია ფიცი წითელი მებრძოლებისა და იგი მეორდება რამდენსამე ასეულ ფურცელზე დაწერულებად. ფიცთა წყებას ასრულებს საბჭოთა კავშირის გმირის, მფრინავი კორობკოვის მიმართვა:

„ძვირფასო ამხანაგო სტალინ. იცოცხლე მრავალ წელს. მე დაჭრილი ვიყავი და ორჯერ კონტუზია მჭონდა. მაგრამ მთელი ჩემი გულწრფელობით გიდასტურებთ, რომ ხელი არ ამითრთოლდება და წინანდებურად გავაფავ მტრის რიგებს და შურს ვიძიებ სიბოროტისმსმელებზე“.

გორში არსებული პატარა სახლი ინახავს დიდი ადამიანის ცხოვრების სითბოს და აქ მოსული მებრძოლები თანაზიარნი ხდებიან ჩაუქრობელი შემოქმედებითი ცეცხლისა. უბრალო და ღარიბულ შენობაში, მდებარე ოჯახური უბრალო ნივთების გარემოცვაში. ერთხელ კიდევ რწმუნდებიან მებრძოლები, თუ რამდენად მახლობელი ადამიანია მათთვის ამხანაგი სტალინი, რწმუნდებიან, რომ იგი ნამდვილი მშრომელი ხალხის შვილია და მათი განუყრელი ხელმძღვანელი და მეგობარი, ყოველი მათი ვარამისა და სიხარულის მოზიარე. ეს განცდა მკაფიოდ აღმოცენდება ხოლმე მებრძოლის გულში და მას აახლოვებს ბელადს ზრახვებთან, ბელადის ნაჩვენები გზა მათთვის უფრო სარწმუნო და მიმზიდველი ხდება.

„მე ერთხელ კიდევ დავრწმუნდი,—სწერს წითელარმიელი ნოგგოროდცევი,—რომ ამხანაგი სტალინი პროლეტარულ ოჯახშია დაბადებული და ჩვენი ღარიბი ხალხის ჭირვარამი თვითონვე გამოუვლია, ამიტომ მისი ზრახვები ჩვენს საკეთილდღეოდ არის გამიზნული“.

მართლაც, პატარა სახლში განცდილი ცხოვრება სითბოს მატებს ომში ბიმავალ მებრძოლებს და გამარჯვების რწმენას უნერგავს მათ. იმედი გამარჯვებისა დაკავშირებულია დიდი მხედართმთავრის სახელთან, რადგან იგი ახლობელია და მშობლიური, რადგან იგი შვილია დიადი წარსულისა, რადგან იგი ბრძოლებში გამოვლილი მებრძოლია, რადგან ძრავალი გამარჯვება საბჭოთა ხალხს მისი ხელმძღვანელობით მოუპოვებია.

„შეძახილით „სამშობლოსათვის. სტალინისათვის“ მივდიოდით ჩვენ მტერზე და ვძლევდით მას, ეხლა ჩვენ უკვე დავტოვეთ ჰოსპიტლის კედლები, ჭრილობანი განვიკურნეთ და ვბრუნდებით ფრონტზე. ჩვენ სტალინის სახელი გაგვიძღვება ბრძოლის ველზე და გამარჯვებაც ჩვენი იქნება. დიდი უურადღებით დავათვალიერეთ სახლი, სადაც ბავშვობა გაატარა ამხანაგმა სტალინმა. ეს სახელი მით უფრო ძვირფასია ჩვენთვის, ეხლა, როდესაც ჩვენი ხალხი სამამულო ომს ეწევა სტალინის ხელმძღვანელობით. მეთაურები სტაროვი, გრიცენკო და ბოლშაკოვი“.

სტალინი არის მეთაურებისა და წითელარმიელების უტყუარი იმედი. მისი მხედრული გამჭრიახობით გამარჯვება უეჭველად მიღწეული იქნება, მტერი განადგურდება.

„იდღეგრძელე, ჩვენო მშობლიურო სტალინ, წაგვიყვანე წყეული მტრის მოსასპობად!“ — სწერს პოლკოვნიკი აშტადოვი და თითქო ბოლოკოვნიკის აზრს ანვითარებენ წითელარმიელები ტაბახოვი, ხლებნიუკი, აკოპოვი და ს

კავკასიის მთებში

გიორგი ქუჩიშვილი

თავისუფალ მთების შვილნო

თავისუფალ მთების შვილნო,
ლაღ ნიავის
ნანით ზრდილნო,
კარზე მტერი მოგდგომიათ,
ამკლები და სასიკვდილო,
რომ ცხოვრება საამური
სულ სუდარით დაგიჩრდილოთ.
მთებს მიპბაძეთ,
მთების შვილნო:
გადაებით მხარი მხარსა;
ელვა-ჯუქით გამოზრდილნო,
არ შაუშვათ მტერი არსად,
თავს დაატყდით
ყველგან მეხად
საზიზღარზე, საზიზღარსა,
რომ გვაშები
თან მიჰქონდეს
მათსავ სისხლის ნიავღვარსა!

საიერიშო ყიჟინა

წინ, ბიჭებო!
მტრის სიმძაფრეს
არ შეუდრკეთ,
დაპკათ,
დასცხეთ!
ნუ შევარცხვენთ
ჩვენს წინაპრებს,
ჩვენს დიდ სარდალს
ნუ შევარცხვენთ:
ნუ დავიხევთ!
წინ!

ხიშტით წინ!
მტერს ტარამდე
გულში ჩავცეთ!

ლეიტენანტ სოსო ტატიშვილის სინანული

ვაი, რა ცხენი მომიკლეს:
ქარიშხალს ჰგავდა ქროლაში,
რამდენჯერ გადურჩენივარ
ერთგულს ქვემეხთა სროლაში,
მგ კი ერთხელაც
ვერ ვიხსენ,
სული დალია ბრძოლაში...
ასე ნანობდა ვაუკაცი
მთაში ლომივით მგრგვინავი
და მტერთა შებმას ჩქარობდა
მკერდით ქარცეცხლს მკშინავი.

სნაიპერის გულისხმა

უერთგულესი შაშხანით ხელში
მძინარე ტყეში
ფრთხილად რომ ვდგევარ—
ეს მე ვარ!
ტყვია
თუ ცეცხლის თქეში
ვერ გამტეხს წელში,
ისეთი კლდე ვარ!
და თუ ქურდული
მოპარვა სცადეს,
თუ გამიმზადებს
ეინმე ფათერაკს —
ჩემი შაშხანაც
ჭახანს მოადენს,
ტყვია შიგ შუბლში
.მოხვდება ვერაგს!

„დავით აღმაშენებლის“ ხელახალი გამოცემა

ეხლახან გამოვიდა კონსტანტინე გამსახურდიას ტრილოგიის „დავით აღმაშენებლის“ პირველი წიგნის მეორე გამოცემა. რომანს დართული აქვს ავტორის ბოლო სიტყვა და ვრცელი განმარტებანი. წიგნი გაფორმებულია მხატვრის ლ. გრიგოლიას მიერ. წიგნი შეიცავს 500 გვერდს და ღირს 18 მანეთი.

წიგნი გამოსცა სახელგამმა.

„ქართული კლასიკური ხანის მწერლობის პატრიოტიკა“

სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ გამოსცა გაიოზ იმედაშვილის „ქართული კლასიკური ხანის მწერლობის პატრიოტიკა“. წიგნში ჯერ მიმოხილულია X-XII საუკუნეების საქართველოს საზოგადოებრივი ცხოვრება და შემდეგ, გარკვეული გეგმის მიხედვით, ამ საუკუნეების ლიტერატურული ძეგლები და მწერლების შემოქმედება. ავტორი მდიდარსა და საინტერესო ცნობებს აწვდის მკითხველს.

წიგნი შეიცავს 83 გვერდს და ღირს 3 მან.

„ქართველები რუსეთის 1812 წლის სამამულო ომში“

სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ გამოსცა ტ. რუხაძის „ქართველები რუსეთის 1812 წლის სამამულო ომში“.

ნაშრომის ავტორი მიზნად ისახავს გააცნოს მკითხველთ თუ როგორ აისახა მე-19 საუკუნის პირველი მეოთხედის ქართულ ლიტერატურაში 1812 წლის რუსეთის სამამულო ომის მონაწილე ქართველთა ბრძოლა და მოღვაწეობა. წიგნაკში მრავალი საინტერესო ცნობაა მოყვანილი.

„ქართველები რუსეთის 1812 წლის სამამულო ომში“ შეიცავს 47 გვერდს და ღირს 2 მან.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი

(125 წლის შესრულების გამო. მისი დაბადებიდან)

შალვა რადიანი

რომანტიზმის განვითარება ქართულ ლიტერატურაში იწყება მე-19 საუკუნის ოცდაათიან წლებში. თითქმის მთელი სამი ათეული წლის მანძილზე რომანტიზმი წარმოადგენდა გაბატონებულ ლიტერატურულ მიმართულებას. მე-19 საუკუნის პირველ ნახევარში ყველა მნიშვნელოვანმა ქართველმა პოეტმა თავისი ხარკი მიუძღვნა რომანტიზმს. ამ მიმართულების გავლენის ქვეშ ვითარდებოდა ალექსანდრე ჭავჭავაძის და გრიგოლ ორბელიანის შემოქმედება. რომანტიზმთან არის დაკავშირებული გ. ერისთავის, ა. ორბელიანის, ე. ორბელიანის, მ. თუმანიშვილის, ს. რაზმაძის პოეტური მემკვიდრეობა. მაგრამ ამ მიმართულების მშვენებას წარმოადგენს ნიკოლოზ ბარათაშვილი.

ქართველი რომანტიკოსები, დასავლეთ ევროპის რომანტიკოსების მსგავსად, არ მედგიდნენ ერთ ლიტერატურულ საერთაშორისო ბანაში, არა ჰქონიათ საერთო საპროგრამო გამოსვლები, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ის მაინც იყო ლიტერატურული სკოლა, რომელიც შეკავშირებული იყო იდეებისა და მხატვრული პრინციპების ერთიანობით. ქართულ ლიტერატურაში მათ უმთავრესად გაანავთარეს ლირიკის ჟანრი.

ქრონოლოგიურად ქართველი რომანტიკოსების მოღვაწეობა დაემთხვა რომანტიზმის განვითარებას დასავლეთ ევროპასა და რუსეთში. ამ დროის ქართული პოეზია თავისი იდეური საფუძვლისა და მხატვრული თავისებურების მხრით არ შეიძლება განხილულ იქნას იზოლირებულად სხვა ქვეყნების ლიტერატურასა და ხელოვნებაში გამოსახული რომანტიზმისაგან. ქართული რომანტიზმი განვითარდა ევროპულ და რუსულ რომანტიზმთან მჭიდრო კავშირში. ქართველმა რომანტიკოსებმა გამომამდაბალეს მნიშვნელოვანი მსგავსება ევროპელთა და რუსული რომანტიზმის წარმომადგენლებთან, თუმცა ეს მსგავსება არ არის მიბაძვის შედეგი, არამედ გამომდინარეობს ერთნაირი მიზეზებისაგან, რომლებმაც ერთსა და იმავე დროს მოახდინეს გავლენა ყველაზე. მე-19 საუკუნის ქართველი რომანტიკოსების პოეზია მთავარ მიმენტებში უაღრესად თვითმყოფადია და უშუალოდ არის დაკავშირებული მრავალსაუკუნოვანი ქართული პოეზიის განვითარებასთან.

თავისი აყვავების პერიოდში რომანტიზმმა უდიდესი როლი შეასრულა ქართული ლიტერატურის განვითარების საქმეში. რომანტიკოსებმა გაფართოვეს და გაალრმავეს ქართული ლიტერატურის შინაარსი და უფრო სრულყოფილი გახადეს მისი პოეტური ფორმები. რომანტიკოსები ქართულ ლიტერატურაში პირველი მებრძოლები არიან ევროპიზმისათვის, ისინი ილაშქრებენ ირანული პოეზიის, მისი პოეტიკის გავლენის წინააღმდეგ. რომანტიკოსებმა პირველად დააყენეს ქართულ ლიტერატურაში მრავალი მნიშვნელოვანი პრობლემა საზოგადოებრივი, ფილოსოფიური და ესთეტიკური ყოფიერებისა. დავით გურამიშვილის შემდეგ მათ დასვეს ქართულ ლიტერატურაში ხალხურობის პრობლემა, დაუკავშირდნენ ხალხური შემოქმედების საგანძურს და განიკადეს მისი გაკვლევა. ამ მიმართულების პოეტების დამსახურებად უნდა ჩაითვალოს ახალი მდიდარი ენობრივ-პოეტური საშუალებათა გამომუშავება, რითაც მათ ბევრი რამ გააკეთეს ქართული ლექსის კულტურის სრულყოფისათვის. ყოველივე ეს დიდად აძლიერებს მათს როლსა და მნიშვნელობას ქართული ლიტერატურის წინსვლის საქმეში.

* * *

ნ. ბარათაშვილის მთელი სიცოცხლე ბოლომდა, რომელიც იგი სრული 28 წლისა არ იყო. მისი ცხოვრება არ არის მდიდარი სხვადასხვა ხასიათის გარეშე მოვლენებით. იგი დაიბადა 1817 წლის 15 (ძვ. სტ.) დეკემბერს.

ნ. ბარათაშვილის მამა მელიტონ ბარათაშვილი შთამომავლობით ეკუთვნოდა ქართველი ფეოდალური არისტოკრატიის მაღალ წრეს. მელიტონი მეტად ხელგაშლილ ცხოვრებას ეწეოდა, რის გამოც მან მალე გაფლანგა მთელი თავისი ქონება და ვალების გამო დიდ გაჭირვებაში ჩავარდა ნ. ბარათაშვილის დედა ეფემია, გრიგოლ ორბელიანისა და, იყო „მშვენიერი ქალი და ქართულად კარგად გაზრდილი“. ბარათაშვილების ოჯახი თბილისში ითვლებოდა ცნობილ და პატივცემულ კულტურულ კერად. ამ ოჯახში დადიოდნენ იმდროინდელი განათლებული ქართველი საზოგადოების საუკეთესო წარმომადგენლები და უცხოელები (კავკასიაში გადმოსახლებული პოლონელი პროფესორები და სხვ.).

ნ. ბარათაშვილმა საშუალო სასწავლებელი დასრულა 1835 წელს, დაბრუნდა სამშობლო სამსახურში შესვლა, მაგრამ საწადელს ვერ მიაღწია: მშობლებმა თანხმობა არ მისცეს თითქოს იმ მიზეზით, რომ ჯერ-ჯერობით ბავშვი ცოტა ადრეა ასეთ საქმეებზე ფიქრისა. ამ ამბავმა ნ. ბარათაშვილზე ძლიერ ცუდად იმოქმედა. ეს ამბავი ბევრ ეჭვებს ბადებს. ალბათ, ეს ამბავი ნ. ბარათაშვილისა და ოჯახის ერთ-ერთ ინტიმურ ამბავთან ერთად, ბევრ ეჭვებს ბადებს. ეს ამბავი ალბათ ნ. ბარათაშვილის